

אורות השבת

גליון מס' **1145**

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
נח

עורך
הרב עוזיאל אדרי

מתורתו של רב העיר מו"ר הגאון רבי יהודה דרעי זצוק"ל

גירסא דינקותא

מן הקצ"ק והוא יצא אשור ויבן את נינוה...

(בראשית י, יא)

מן הארץ: כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומרודין במקום לבנות המגדל, יצא מתוכם. (רש"י)

דברי רש"י הללו אשר מקורם במדרש רבה (לו, ד), יש בהם כדי לאלפנינו בינה עד כמה צריך האדם להרחיק את בניו מכל זיק של השפעה שלילית. שכן אשור בנה עיר שלימה מן המסד ועד הטפחות, רק כדי להרחיק את בניו מנמרוד!

ועתה שא נא עיניך וראה, עד היכן הגיעה השפעת 'הגירסא דינקותא' של אנשי העיר נינוה לדורותיה. וכה הם דברי הכתובים בינוה: 'ויהי דבר ה' אל יונה בן אמיתי לאמר, קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא עליה כי עלתה רעתם לפני, ויקום יונה לברוח תרשישה מלפני ה'... ויהי דבר ה' אל יונה שנית לאמר, קום לך אל נינוה... ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת, ויאמינו אנשי נינוה באלוהים ויקראו צום וילבשו שקים מגדולם ועד קטנם... וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר היה בכפייהם... וירא האלוהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה ויחנם האלוהים על הרעה אשר עשו ויאמר יעזר מעודי ולא עשה'. והנה מעודי ועד היום לא זכיתי להבין משמעותן של כתובים אלו, וככל שהוספתי להתבונן בהם כך גדלה תמיחתי בכל הכתוב בהם. שכן בדור שפל עסקינן עד כי 'עלתה רעתם מלפני' ונגזרה עליהם כליה ל"ע, ואם כן יפלא עד למאוד היאך בדרשה קטנה בת כמה תיבות של איש אשר מעולם לא הכירוהו, ואף לא הוכיח את דבריו בשום אות ולבוא אל סתם ואמר 'עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת' - מיד 'ויאמינו אנשי נינוה באלוהים' וקראו צום ולבשו שקים, גדולים וקטנים, וכן עשו גם לחיה ולבהמה, עד אשר העיד עליהם הכתוב 'כי שבו מדרכם הרעה'. והלב משתומם, מהיכן שאבו אנשי נינוה את הכוח האדיר להתהפך ברגע אחד, מעם אשר גדלה רעתו מלפני ה' מרוב החמס אשר היה בכפייהם - לעם אשר העיד עליו יודע תעלומות 'כי שבו מדרכם הרעה'. וביותר יפלא, מה שפירשו חז"ל על הכתוב 'ויקום יונה לברוח תרשישה': ביקש יונה לברוח משליחותו זו, כדי שלא לעורר קטרוג על ישראל בזה שאנשי נינוה הרעים והחטאים נשמעין לדבריו מה שאין כן ישראל וכו'. ויש לתמוה, מהיכן ידע יונה שדבריו יהיו נשמעין באוזני אנשי נינוה, עד שברח בשל כך משליחותו של מקום!

אך לאור דברי המדרש הנו"ל, שוב לא יפלא עוד מנין שאבו אנשי נינוה את הכוח הגדול להשתנות מברא עמיקתא - לדרגת 'ויאמינו אנשי נינוה באלוהים', שכן את 'הניצוץ' של מדורה זו כבר השריש בתוכם אבי אביהם אשור בחרדתו הגדולה לחינוכם, ולא היה צריך אפוא אלא למי שיבוא ויצית את הניצוץ הזה. וגם יונה בנבואתו ידע היטב שדבריו יתקבלו ע"י אנשי נינוה מפני שניצוץ אביהם אשר טמון בתוכם, ולפיכך ביקש לברוח תרשישה כדי שלא לעורר קטרוג על ישראל וכפי חז"ל. ורק אחרי קריאת ה' אליו שנית לאמור 'קום קרא אליה', ביצע את שליחותו (ושבו מצאתי יחד נאמן לביאור זה בפני החזקוני בראשית שם, ע"ש).

וכעין זה ממש, יש לנו ללמוד מפרשת הצלתו של לוט, וכה הם דברי הכתוב (בראשית יט, א): **ויבואו שני המלאכים סדומה בערב ולוט יושב בשער סדום וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפיים ארצה**. ועיניו בגודל מסירות נפשו של לוט להכנסת אורחים של אותם מלאכים, עד כי ביקש להוציא את שתי בנותיו להמון העם - 'ורק לאנשים האל אל תעשה דבר כי על כן באו בצל קורתך'. והנה ככל שמתבוננים במקראות אלו על מדרשיהם הק', הלב משתומם מגודל התפוכות: נפשו של לוט. ומחד גיסא דרשו רבותינו (בב"ר מובא ברש"י) על הכתוב 'לוט יושב בשער סדום': אותו היום מינוהו שופט עליהם, ללמדך שלוט היה חוד החנית של חוקת סדום ועמורה - אשר דנה במיתה משונה את אותה ריבה שהכניסה אורח. ומאידך גיסא אותו לוט אשר בו ביום נתמנה לשופט, מגלה מסירות נפש כה מופלאה ל'הכנסת אורחים' עד כדי סיכון נפשו ובי"ב, ועד כדי מסירות שני בנותיו להמון העם לעשות בהן 'כטוב בעיניכם' ובלבד שלא יגעו חלילה באנשים הללו. **ברם** אחרי דברי רש"י (שם) עה"פ 'וירא לוט - מבית אברהם למד לחזור על האורחים', יובן היטב מה גרם לתפוכות נפשו של לוט, שכן מידה זו של הכנסת אורחים הוטבעה בו עת אשר גדל בביתו של אברהם וראה היאך היה מוסר נפשו למען הכנסת אורחים.

ובאמת מה לנו כי ננדוד עד לינוה או לשופט סדום בכדי ללמוד יסוד זה, והלא מעשים הם בכל יום אשר עינינו תחזינה כיצד אנשים אשר היו רחוקים מכל זיק של יהדות ומהם שהיו כופרים ואף מסייתים ומדחיים מדבר ה' רח"ל, וראה זה פלא לאחר דרשה אחת או כמה מימים של סמינר... לב האבן של אנשים אלו נימוח, וכל השכלתם היתה לבו בעיניהם, וכל של זיכורת דרשה אחת טובה ששמעו מאדם אשר כל כך בזו לו ולתורתו. אלא שלאחר בדיקה קצרה 'בסולם היוחסין' שלחה אתה נוכח לדעת, שהיה בעבר מי שעמל וחרד לגורל חינוכם. ושוב הלב משתומם, היכן נעלמו כל אותן דמעות של אותו סבא ואותה סבתא, האלו הם פירותיהם. ואולם בצירופן של שתי התמיהות הללו, הנך מקבל את התשובה ההולמת ביותר, שכן הוא אשר למדנו והשכלנו מפרשת הצלתם של לוט ואנשי נינוה!

מתוך סיפורו "אורות פסולת"

דבר יו"ר המועצה הדתית

נח - צדיק בדורו

בפרשת נח נאמר: "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" **חז"ל** דנו האם מעלתו גדולה - כי נשאר צדיק בתוך דור מושחת, או שמא אילו היה חי בדורו של אברהם - היה נחשב פחות? **שני הצדדים מלמדים עיקרון עמוק** מי שאומר "כל שכן שבדור של רשעים נשאר צדיק" - מלמד על כוחו של אדם לעמוד מול זרם חברתי שלילי ולא להתבלבל בתרבות רעה. ומי שאומר "רק יחסית לדורו היה צדיק" - מלמד שאין לצדיק שלקוט; אדם נמדד גם לפי הפוטנציאל שלו לא רק ביחס לסביבה. **נח ניצל בזכות צדקותו, אך לא הצליח להשפיע על דורו. ומזאת לומדים שלא די להינצל לבד, יהודי נדרש גם להשפיע, לדבר, לחזק, ולא להסתגר בתיבה פרטית. צדקות אמיתית היא לא רק לשמור על עצמך, אלא לנסות להציל גם אחרים.**

בהרכת לבת אלון ומאובק
עופר כרדי
יו"ר המועצה הדתית באר שבע

דבר העורך

דעתו נחשבת בשמים

'צוהר תעשה לתיבה' (ו, טז). אומר ה'נועם אלימלך' רבי **אלימלך מליזענסק** זיע"א 'תיבה' מלשון 'מילה', כל מילה ותיבה שהאדם מוציא מפיו צריכה להאיר כאבן טובה. **לבעל שם טוב הקדוש** זיע"א היה חסיד פשוט, שהתפרנס מחפירת בארות. הוא היה בקי בחמישה חומשי תורה ובספר תהילים על פה, והיה חוזר על אותיותיהם כל היום ללא הפסקה תמיד, בשעת מלאכתו ובעת הליכתו. הבעש"ט אמר עליו, דעתו של הערשל נחשבת למעלה בשמים. **הרב הרש"ב** אמר כאשר אדם הולך בשוק וחושב ואומר את ספר התניא בעל פה, האדם עצמו נהפך ל'תניא' מהלך, וזוכה **שבעל התניא** זיע"א בכבודו ובעצמו הולך עמו בשוק. אומר הרבי מי שמרבה באמירת אותיות התורה, כמו תהילים, משניות וכדומה, מחזק את קיום העולם, ניצל מיחיבוט הקבר ומיכף הקלע, וזוכה לגילויים הנעלים ביותר.

בהרכת לבת אלון ומאובק
הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
רק"ק" ששכני ישראל" שכונה יא' באר שבע

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	נח
הפטרה:	רוני עקרה
כניסת השבת:	17:41
יציאת השבת:	18:31
רבנו תם:	19:09

אורות הכשרות

הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
מחלקת הכשרות

להסיר מכשול

עסקים אשר מגישים דגים עם רוטב חלבי וכד' או פיצה עם גבינה וטונה מזון זה מותר אך ורק לנוהגים היתר כדעת הרמ"א בלבד.

לידיעת הציבור

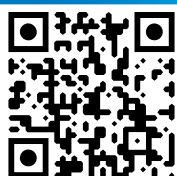
כל עסק מזון המוכר: פלאפל, שקשוקה, סניח וכד' ובמקום זה נמכר גם בשרי הרינו להודיע כי כל המזון הנמכר בעסק זה הוא "בשרי"

ידע הציבור להיזהר ולהישמר

לידיעת הציבור

אין לסמוך על שילוט "כשר" אלא יש לדרוש "תעודת כשרות" מקורית בתוקף ובצירוף הלוגו. כמו"כ אין לסמוך על אמירות בעל העסק ואו העובדים על סוג הכשרות במקום כגון: "בשר חלק" וכד' אלא יש לסמוך אך ורק על הרשום בתעודת הכשרות במקום, כמו כן בכל תעודה מופיע האם זה בשר כשר או בשר חלק.

בברכת יאכלו עניים וישבעו

לרשימת העסקים הכשרים בעיר סרקו את הברקוד:

אורות הפרשה

בוא אל תיבות התפילה

'בא אתה וכל ביתך אל התיבה' (ו, א). אומר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א צריך לדבוק בתיבות התפילה והתורה ולהיכנס לתוכן. גם היהודים הפשוטים, שאינם מבינים את ביאור המילים, עליהם לומר את התיבות אף שאינם מבינים את משמעותן. האדם טרוד בצורכי החיים ובפרנסת בני ביתו. דאגות הפרנסה סובבות ומקיפות אותו מכל צד, עד שיייתכן שחלילה ישטפו אותו. העצה היא לדבוק באותיות התורה והתפילה, ובזכות זה ייושעו האדם ובני ביתו בכל המצטרך.

תהיה אהבה צדיק

'אלה תולדות נח, נח איש צדיק' (ו, ט). אומר ה'דבר ישראל' מפרש רש"י "אלה תולדות נח ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". צדיק אינו מי שהוא בעל ייחוס בלבד, שאבותיו היו צדיקים, אלא הוא עצמו צריך להיות בעל מעשים טובים.

בני-אדם פתורים

'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (ו, ט). אומר רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א מפרש רש"י "יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, ויש שדורשים אותו לגנאי". רש"י בא ללמדנו ששום אדם, אפילו גדול הדור, אינו מחוסן מפני חצי לשונם של בני אדם. על כן שלא יתפעל מזה ואין להתחשב תמיד במה שהבריות אומרות. כבר ראינו בנח, שהתורה מעידה עליו כי הוא צדיק ותמים ובכל זאת נמצאו מי שדרשוהו לגנאי.

בפן צדיק לרשע

'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (ו, ט). שאלו את רבי לוי יצחק מברדיצ'ב זיע"א מה ההבדל בין צדיק לרשע, השיב להם, הצדיק שפל בעיני עצמו, והרשע בעיני אחרים.

טבת הצדיק

'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (ו, ט). אומר הרבי מפרש רש"י שהואיל והתורה הזכירה את נח סיפרה בשבחו. מכאן אנו למדים שיש לחנך את הילד, שכאשר מזכירים לפניו את שמו של צדיק, מיד הוא מתחיל לשבח את הצדיק, מתוך התפעלות וחמימות. "צדיק תמים" פירושו, שצדקתו כקיום רצון ה' היא התמימות ובשלמות, במשך כל היום כולו. הוא קשור עם הקב"ה לא רק בשעה שהוא לומד ומתפלל, אלא גם כשהוא אוכל ושותה ועוסק בשאר צורכי האדם.

לאהוב רשע גמור

'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (ו, ט). אומר רבי פינחס מקוריץ זיע"א כדי לאהוב רשע שאינו גמור, די להיות צדיק שאינו גמור; אולם כדי לאהוב רשע גמור - חייבים להיות צדיק גמור.

צדיק לשמים ולבריות

'נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (ו, ט). אומר רבי יצחק מוולוז'ין זיע"א נח זכה לתואר "איש צדיק", מפני שהיה צדיק לא רק כלפי הקב"ה, אלא אף כלפי הבריות: לא רק "את האלוקים התהלך נח", אלא גם "תמים היה בדורותיו".

התכלית נחת רוח להקב"ה

'אלה תולדות נח, נח איש צדיק' (ו, ט). אומר הרבי הרי"צ כתב המדרש רבה "אלה תולדות נח נח" נוח לו ונוח לעולם, נוח לאבות ונוח לבנים, נוח לעליונים ונוח לתחתונים, נוח בעולם הזה ונוח לעולם הבא. התולדות והתכלית בריאתו של כל אדם לשם מטרה אחת "נח", נחת הרוח שהוא גורם ליוצרו על ידי עבודתו "בעבודת הבירורים", לברר את ניצוצות הקדושה שנפלו למטה, לדברים הגשמיים, ולהעלותם לקדושה.

תמים וגדול

'אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (ו, ט). אומר החוזה מלובלין זיע"א "נח איש תמים היה". איזו מדרגה גבוהה יותר, תמים או גדול, הווי אומר, תמים. והראיה, שאם יש שתי חלות, אחת גדולה אבל פרוסה, והשנייה קטנה אבל שלמה, מברכים על השלמה הרי שלתמימות ערך וחשיבות יותר מלגדלות.

פתגמי הצדיק

'אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו' (ו, ט). אומר רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א מפרש רש"י "יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, ויש שדורשים אותו לגנאי". כיצד אפשר לדרשו לגנאי כאשר התורה עצמה מעידה עליו שהיה איש צדיק תמים, אלא צדיק אמיתי הוא מי שיש דורשים אותו לגנאי, שיש לו גם מתנגדים, שכן מי שדורשים אותו לשבח בלבד, סימן שהוא שקרן וחנפן, שלמען נוחותו מבקש להיות בשלום עם כל הבריות, ולשאת חן בעיניהם.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה לרפואת הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל

הלכות משיב הרוח ושאלת טל ומטר

ש - מי שטעה ואמר "מוריד הטל" במקום "משיב הרוח", מה דינו?

ת - במסוף של שמחת תורה מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואם טעה ואמר "מוריד הטל": כל זמן שעדיין לא הזכיר שם ה' של ברכת "מחיה המתים", יחזור ויאמר "משיב הרוח ומוריד הגשם". אולם אם הזכיר שם ה', חותם את הברכה ושוב אינו צריך לחזור מפני שהזכיר "מוריד הטל". והטל יפה גם בימות הגשמים. ואמנם יש מי שאומר שאם עדיין לא התחיל בברכת "אתה קדוש", יחזור ויאמר "משיב הרוח ומוריד הגשם", מכל מקום נראה שיש לחוש לסברה ראשונה משום הפסק.

ש - מרוע לא מתחילים שאלת טל ומטר (ברך עלינו) רק עד ז' בחשוון?

ת - אמנם מתחילים לומר "משיב הרוח" בשמחת תורה, מכל מקום אין שואלים טל ומטר עד חמשה עשר יום מסיום החג שהוא ז' לחודש חשוון. מפני עולה רגלים החוזרים לבתינו וששו חכמים פן יעצרו הגשם. ומנהג הספרדים לשאול על מטר בברכת "ברך עלינו", אך האשכנזים כל השנה אומרים "ברך עלינו" אלא שבחורף מוסיפים בתוכה "ותן טל ומטר לברכה".

ש - תושב ארץ ישראל שנסע לחוץ לארץ, מתי יתחיל באמירת "ברך עלינו"?

ת - תושב ארץ ישראל שנסע לחוץ לארץ לפני ז' לחודש חשוון ודעתו לחזור במשך השנה או שהשאיר מבני ביתו בארץ ישראל, יאמר "ברכנו" כתושבי חוץ לארץ אך ישאל טל ומטר בברכת "שומע תפילה". אולם אם התחיל כבר באמירת "ברך עלינו" דהיינו שנסע לחוץ לארץ אחרי ז' בחשוון, ימשיך לומר "ברך עלינו" כמו בארץ ישראל. במה דברים אמורים בתפילת לחש, אך אם היה שליח ציבור יאמר "ברכנו" וישאל טל ומטר בברכת "שומע תפילה (בלחש)". ואם אין בדעתו לחזור לארץ ישראל באותה שנה אלא ירד להשתקע בחו"ל יחד עם בני משפחתו, מפסיק באמירת "ברך עלינו" ומתפלל כדון תושבי חו"ל.

ש - ומה דין תושב חו"ל אשר הגיע לארץ ישראל, לענין אמירת "ברך עלינו"?

ת - תושב חוץ לארץ שהגיע לארץ ישראל אומר "ברך עלינו" כדרך שאומרים בארץ ישראל, אף על פי שדעתו לחזור למקום מושבו בתקופת החורף וטרם התחילו שם באמירת "ברך עלינו", אולם לאחר שחזר לארצו, יתפלל כמותם בין תפילת לחש ובין כשליח ציבור.

ש - מי שטעה ואמר "ברכנו" במקום "ברך עלינו", האם צריך לחזור?

ת - מי שטעה ולא הזכיר טל ומטר בימות הגשמים, דהיינו שאמר "ברכנו" במקום "ברך עלינו", אם נזכר רק לאחר שאמר "יהיו לרצון אמרי פי" האחרון הסמוך ל"עושה שלום במרומו", יחזור לראש העמידה ויתפלל שנית, אף על פי שטרם עקר את רגליו. אולם אם נזכר קודם לכן, יש לו תקנה כדלהלן: אם נזכר קודם שסיים ברכת "מברך השנים", יאמר "ותן טל ומטר לברכה" וסיים כדרכו. ואם חתם בברכת השנים ונזכר קודם שהתחיל "תקע בשופר", יאמר "ותן טל ומטר לברכה" וימשיך בברכת תקע בשופר כדרכו. ואם נזכר אחר שהתחיל באמירת "תקע בשופר", יאמר בברכת "שומע תפילה". ותן טל ומטר לברכה, כי אתה שומע תפילת כל פה וכו'. ואם נזכר אחר שחתם ברכת "שומע תפילה" לפני שהתחיל "רצה", יאמר שם "ותן טל ומטר לברכה", ואם נזכר אחר שהתחיל "רצה" ואילך, יחזור לברכת השנים דהיינו ל"ברך עלינו" וימשיך משם כסדר. ואם נזכר רק אחר שאמר "יהיו לרצון אמרי פי" האחרון, יחזור לראש התפילה.

ביום שלישי בערב ליל ז' במרחשוון מתחילים לומר הספרדים - "ברך עלינו" האשכנזים - "ותן טל ומטר לברכה"

"נר ה' נשמת אדם"

העלו מוקדש לזיכרו ולעילוי נשמתו של כב' המרא דאתרא וראב"ד ב"ש

הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל

בר אסתר

ת.נ.צ.ב.ה.

"נפשו בטוב תלין וזרעו ירש ארץ"

במלאת שנים עשר שנים לעלייתו בסערה השמימה של מרן מלכא עטרת ראשנו ותפארתינו הראשלי"צ מרן רבנו **עובדיה יוסף זצוקללה"ה** יום ההילולא שב"ק פ' נח ג' מר חשוון

יחס של גדולי הדור

יחסם של גדולי הדור למרן ידוע ומפורסם. די להביט בהסכמות שנתנו לספרו "יביע אמר" ח"א וח"ב, וכן שו"ת "חזון עובדיה" ח"א, ולראות כיצד גדולי הדור הוא הביעו את הערכתם למרן. הראשלי"צ הגרבי"צ עוזיאל, זצ"ל הכתירו בשנת תשי"ב (בהיות מרן בן 31) בתארים מיוחדים "רב חביבאי ורחימא דנפשיא, הרב הגאון, חריף ובקי כמוהו ר"ר...". באותה שנה כתב לו הרב הראשי לישראל, הגרא"י הרצוג: "לדידי חזי לי ספר "חזון עובדיה" על הלכות פסח של הרב הגאון החריף ובקי, ירא אלוקים מרבים וכו', ומצא חן בעיני מאד מאד בבקיאות והבנה ישרה ובסידור נכון". בשנת תשי"ב כתב לו רבה של ירושלים, הגר"צ פרנק זצ"ל: "ביודעי ומכירי קא אמינא הוא ניהו הרב הגאון חריף ובקי בחדרי תורה, מוהר"ר עובדיה יוסף, מגדולי גדולי ישיבת מדרש בני ציון המפורסמת, ומאשר שקד על התורה ביגיעה רבה, ונתקיים בו נפש עמל עמלה לו, גדל והצלח מאד במעלות התורה, ונתעלה לחבר בית הדין ברבנות בפתח תקוה וכו', וחזותו מוכיח מתוכו שחריף סכיניה, וידיו רב לו בסוגיות השי"ס והפוסקים, וכוחו יפה בחקרי הלכות ובספקותיהן, ומראה פנים לכל צד, איבעית אימא גמרא איבעית אימא סברא, והוא קנקן חדש מלא ישן, והמעיינים ימצאו נחת בו ובתורתו..."

כחא דיתרא עדין

מרן זיע"א הראה ברוב גדלותו את כחא דיתרא מספר פעמים, שבהן דן בבעיות אקטואליות רבות שהתעוררו בשנים האחרונות, עם התפתחות הטכניקה החדשה, שהמה באו על פתרון ההלכתי בתשובותיו הרבות. הוא היה הראשון שהתיר את השימוש ב"דוד שמש" בשבת לצורך רחיצת פנים, ידיו ורגליו וכדומה והאריך בסיבות ההלכתיות. (לפני כ-50 שנה ערך הגרבי"צ אבא שאול תשובה להתיר דוד שמש בשבת, וכשנוץ עם ראש השיבה, מוהר"ע עטיה זצ"ל, הוא הציע לו: "תמתין עד שחכם עובדיה יפרסם תשובה להתיר בזה, ואחר כך כבודו יפרסם, כי אם כבודו יתיר בתחילה, יצאו נגדו רבני האשכנזים, וכבודו לא יוכל לעמוד בלחצייהם"). ומענין לענין, בספר "עין יצחק" ח"ג (עמ' קנה) הביא את ספרו של בחור מיישיבת "חזון עובדיה" שחלה במחלה קשה והוצרך לעבור ניתוח מסובך, התחורר התייעץ עם אחד הרבנים אם עליו לספר את הדברים בשידוכים, והלה השיב לו שקודם לכן קימת שאלה עקרונית, האם הוא מותר לבוא בקהל, והפנה אותו לקבל תשובה אצל גדולי הדור, אחד מגדולי הדור השיב לו שבכל מקרה עליו להנשא רק לגיורת, הוא פנה למרן וסיפר לו את השתלשלות הדברים, מרן שמע את השאלה בכבד ראה והורה לבחור כי מותר לו להנשא לבת ישראל, ואף אין לו לחוש בזה משום מה שאמרו חכם שאסר... כי כבר התבארו הדברים בשו"ת יביע אומר ח"י (אהע"ז סי' ח) להתיר.

יהודי אתיופיה

עלית יהודי אתיופיה הביאה בכנפיה סוגיות הלכתיות סבוכות. בצעד הלכתי נועז ואמוץ אמן מרן את יהדות אתיופיה וקבע שהם יהודים שיש לקררם ליהדות. הוא המליץ על גיור לכתחילה, כדי שיתקבלו על דעת כל הקהילות בישראל. מרן הסתמך על הדב"י והמהריק"ש וגאונים נוספים דגור קודם שהסכימו לקביעה זו, מהם הראשון לציון רבי רפאל מאיר פאניזיל ועמו בית הדין בירושלים, הגאון רבי עזריאל הילדסהיימר, ועוד. בתחילה התנגדו ראש הממשלה דאז, גב' גולדה מאיר, ושרי הממשלה כמו משה דין ויגאל אלון להעלותם ארצה, אך פסיקתו ההלכתית החד משמעית הביאה אותם להכריע בעד העלאתם ארצה. ראש הממשלה הבא, מנחם בגין ז"ל, השלים את המשימה להעלות את שארית הפליטה מיהדות זו. בספרו "יביע אמר" ח"ח (אהע"ז סי' יא) הוא מאריך בנימוקים הלכתיים ובמחקרים רבים לבסס ולאשש פסיקה נועזת זו. ביישיבת שרי הממשלה ויושב ראש הסוכנות היהודית בטי"ז שבט תשל"ה סכם על הקמת צוות לבדיקת חלות חוק השבות על יהודי אתיופיה, ובאדר תשל"ה החליטו להחיל את חוק השבות עליהם: "וואת על יסוד חוות דעתו של הראשון לציון, הרב הראשי לישראל הרב עובדיה יוסף". היועץ המשפטי לממשלה דאז הורה בעקבות כך, שאין לעכב את רשומם במרשם האכלוסיה כיהודים. גלי העליה מאתיופיה לישראל החלו, ועד סתי תשמ"ט הגיעו לישראל כשישה עשר אלף עולים מאתיופיה. בשנת תשמ"ט בקש ראש ישיבת פוניבז', מרן הגרא"מ שך זצ"ל, לדעת את נמוקיו ההלכתיים של מרן לפסיקה זו. הוא העביר את תשובתו ההלכתית לגרא"מ שך, שעבר על התשובה במשך מספר ימים. בתום העיון הוא התבטא שהתפעל מאד מעומק הדברים ומהבורר המקיף, ואף שהיו עצמו עדין לבו מהסס בדבר, ברור לו שמרן מתבסס על מקורות מהימנים ועל יסודות איתנים בהלכה, וזו זכותו להביע את דעתו, דעת תורה.

יהי רצון שזכותו של מרן זצוקללה"ה תגן בעד כל עם ישראל אמן ואמן.

